

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Seuraavassa on kuvattu toiminnallisesti sivistystoimen tuottamat palvelut vuonna 2020.

Kärkölän kunta tuotti itse sivistystoimen palvelut lukuun ottamatta perusopetuksen vaativan luokkamuotoisen erityisopetuksen palveluja, oppilashuollon esimies-, kuraattori- ja koulupsykologipalveluja, varhaiskasvatuksen viikonloppuisin ja arkipyhinä tuottamia vuorohoidon palveluja sekä kirjastotoimen johdon ja kirjaston aineistokannan käsittelyyn liittyviä palveluja, jotka se osti naapurikunnilta.

Sivistystoimen palveluilla tuettiin ja annettiin laaja-alaista ja monipuolista hoitoa, kasvatusta ja opetusta lapsille ja nuorille. Lisäksi tarjottiin vapaa-aikatoimen palveluja kuntalaisille sekä luotiin edellytyksiä sosiaaliselle kasvulle ja yhteistyössä toimimiselle. Sivistystoimen palvelut huolehtivat laadukkaasti varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, muiden kasvatusta ja opetuspalveluiden sekä vapaa-aikapalvelujen järjestämisestä lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Korona-epidemia aiheutti maaliskuusta alkaen merkittäviä haasteita sivistystoimen palvelujen tuottamiselle erityisesti valmiuslain voimassaoloaikana 13.3.-16.6. ja sen jälkeenkin palveluja tuotettaessa Etelä-Suomen aluehallintoviraston määräys mukaisesti.

Valtuustotason sitovien tavoitteiden toteutuminen

1. Kunnan hyvinvointiryhmä koordinoi, että hyvinvointi sisällytetään jokaisen toimialan talousarvioon ja toimintasuunnitelmiin.

Todetaan, että tavoite toteutui.

2. Perusopetuksen osalta koulukiusaamista ennaltaehkäisevien toimien tehostaminen siten, että kiusaamisen määrä vähenee lukuvuoden 2018–2019 tasosta. Indikaattoreina Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) kouluterveyskyselyn ja KivaKoulu tilannekartoituksen tulokset.

Todetaan, että kevätlukukaudella 2019 toteutetussa KivaKoulu tilannekartoituskyselyssä 11 prosenttia koulumme oppilaista ilmoitti joutuneensa kiusatuksi kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin. Lukuvuoden 2019-2020 aikana toteutettiin KivaKoulu toimintaohjelman mukaisia oppitunteja kaikille vuosiluokille.

Kevätlukukaudella 2020 toteutetussa KivaKoulu tilannekartoituskyselyssä 12 prosenttia koulumme oppilaista ilmoitti ennen etäopetukseen siirtymistä olleen lähiopetuksen aikana joutuneensa kiusatuksi kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa tai useammin. Valtakunnallinen vertailuprosentti oli 6.

Todetaan, että asetettua tavoitetta ei saavutettu, mutta ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat olleet kohtuullisen vaikuttavia käyttäen vertailulukuna edellisen lukuvuoden vastaavaa koulukohtaista tietoa.

Todetaan, että koulukiusaamista ennaltaehkäiseviä tehostettuja toimenpiteitä on jatkettu lukuvuonna 2020-2021 turvallisen oppimisympäristön turvaamiseksi jokaiselle koulumme oppilaalle.

3. Jokainen oppivelvollisuuden suorittanut nuori saavuttaa perusopetuksen päättötodistuksen.

Lukuvuoden 2019-2020 päätteeksi oppivelvollisuuden sai suoritettu 40 nuorta. Heistä 39 saavutti perusopetuksen päättötodistuksen.

Todetaan, että asetettua tavoitetta ei saavutettu oppilaiden opintomenestyksen turvaamiseksi toteutetuista runsaista tukitoimista huolimatta. Tukitoimia on jatkettu lukuvuonna 2020-2021 tavoitteen saavuttamiseksi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 1.1.2020 lähtien

Jäsen	Läsnä	Varajäsen	
Eero Lepola, pj.	6/8	Vesa Palo	1/8
Kauko Issakainen	7/8		
Arto Määttä	8/8		
Tuija Pelli	8/8		
Reijo Päivärinta, vpj.	8/8		
Leena Reiman	8/8		
Miia Salminen	7/8	Riikka Karjalainen	1/8
Maija Saarinen.	7/8		
Petri Vahovuori	3/8	Jari Heinonen	2/8
Petri Käkönen, siht./esittelijä	8/8		

Sivistystoimen ja hyvinvointityön hallinto

Toimialan hallinto mahdollisti ja tuki sivistystoimen palveluiden tuottamista. Yleishyödyllisten yhdistysten avustaminen oli osa sivistys- ja hyvinvointilautakunnan tehtävää. Avustusmääräraha 19.000 euroa sisältyy sivistystoimen hallinnon kustannuksiin.

	TP 2019	TA 2020	TA muut.	TA yht	Tot. 2020	TA-Tot. 2020	Tot. %
Sivistystoimen hallinto							
Tuotot	0	0	0	0	3 382	-3 382	*****
Kulut	-172 213	-278 830	0	-278 830	-286 736	7 906	102,8
Netto	-172 213	-278 830	0	-278 830	-283 354	4 524	101,6

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueeseen kuului varhaiskasvatus ja varhaiserityiskasvatus päiväkodissa, esiopetuksessa ja perhepäivähoidossa. Lisäksi tehtäväalueeseen kuului yksityisen hoidon tuki ja sen kunnallinen lisä ja lasten kotihoidon tuki sekä varhaiskasvatuksen hallinto. Varhaiskasvatuksen viikonloppuisin ja arkipyhinä tuotetut vuorohoidon palvelut tuotettiin ostopalveluna Hollolan kunnan kanssa.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä oli tarjota lapsiperheille turvallinen hoitomuoto ja näin mahdollistaa vanhempien työssä käyminen ja opiskelu ja edistää lapsen tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Tällä tavalla tuettiin perheitä heidän toivomallaan tavalla ja edistettiin lasten ja perheiden hyvinvointia. Varhaiskasvatus teki myös matalankynnyksen palveluohjausta, mikäli lapsen etu ja perheen tilanne sitä vaati. Korona-epidemia vaikutti maaliskuusta alkaen toimintaan tehostettuina tila- ja hygieniajärjestelyinä.

Varhaiskasvatus on lapsen ja perheen tarpeet huomioon ottavaa tavoitteellista toimintaa, jota toteutetaan kehitykselle ja oppimiselle suotuisassa, turvallisessa ja terveellisessä toimintaympäristössä. Se perustuu varhaiskasvatustalakiin ja -asetukseen sekä kasvatusyhteistyöhön ja yhteisölliseen toimintaan.

Esiopetuksen tehtävänä oli osana varhaiskasvatusta edistää lasten oppimisedellytyksien kehittymistä ja tarjota esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta sitä tarvitseville. Esiopetus järjestettiin Kärkölen yhtenäiskoulun Keltasiivessä.

Varhaiskasvatus	TP 2018	TP 2019	TP 2020
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	252	228	206
Joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	110	116	110
Joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	8	8	6
Joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	14	5	4
Lapsia esiopetuksessa	43	51	34
Kotihoidon tuki			

Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	38	39	37
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	50	47	48
Kotihoidon tuki/tuensaaja / vuosi	4 281	4 636	4 076
Hoitopaikan hinta (netto) / vuosi			
Päiväkoti	14 161	14 864	15 072
Perhepäivähoito	11 335	9 146	11 425
Yksityinen päivähoito	5 989	6 270	ei tiedossa
Käyttömenot (brutto) € /esikouluoppilas	5 541	5 666	6 706
Hoitopäivän hinta (netto)			
Päiväkoti	96,88	96,40	104,40
Perhepäivähoito	64,62	65,15	58,71

Yleissivistävä koulutus

Kärkölän kunta tuotti itse perusopetuspalvelut lukuun ottamatta vaativan luokkamuotoisen erityisopetuksen palveluja sekä oppilashuollon esimies-, kuraattori- ja koulupsykologipalveluja, jotka se osti naapurikunnilta. Vuosiluokkien 1-4 opetus järjestettiin Keltasiivessä ja vuosiluokkien 5-9 opetus edelleen Opintien toimipisteessä.

Korona-epidemia vaikutti maaliskuusta alkaen toimintaan tehostettuina tila- ja hygieniajärjestelyinä. Lisäksi valmiuslain voimassaoloaikana vuosiluokkien 4-9 yleisopetuksen oppilaiden opetusjärjestely toteutettiin etäyhteyksin ajalla 18.3-14.5. Se sisälsi myös annosateriapalvelun sen piirin ilmoittautuneille.

Yleissivistävän koulutuksen tavoitteiden mukaisesti opetus- ja kasvatustehtävällä pyrittiin edistämään oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä ohjattiin heitä omaksumaan elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksella pyrittiin edistämään sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena oli lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.

Palvelu sisälsi perusopetuksen sekä oppilashuollon. Oppilaista 27 % oli koulun tukitoimena toteutettavan tehostetun tai erityisen tuen piirissä.

Yleissivistävä koulutus	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Lapsia perusopetuksessa	424	400	393
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	17	18	14
Käyttömenot (brutto) / 1000 € (sis. ip-toim.)	4 006	3 957	3 970
Käyttömenot (brutto) € / oppilas (sis. ip-toim.)	9 447	9 893	10 102
Kotikuntakorvauksen perusosa €/oppilas	6 512	6 600	6 797

Tuntikehys / oppilas, yhtenäiskoulu	1,67	1,69	1,76
-------------------------------------	------	------	------

Muu opetustoimi

Palvelu loi edellytykset kuntalaisten osallistumiselle vapaan sivistystyön palveluihin. Palvelu sisälsi ostopalvelujen ja kuntaosuuksien korvaukset Lahden kaupungin hallinnoimalle Wellamo-opistolle ja Päijät-Hämeen kesäyliopistoyhdistys r.y:n ylläpitämälle Päijät-Hämeen kesäyliopistolle sekä musiikkiopetusta järjestäville tahoille (Concis Lahden konservatorio ja Riihimäen musiikkiopisto) maksettavat korvaukset.

Wellamo-opiston opetustunnit	TP 2019	TP 2020
Musiikki	325	430
Kuvataide ja muotoilu	135	244
Kuvataiteen ja käsityön muu op.	48	0
Näyttämö- ja sanataide	0	26
Käsityöt	222	306
Kielet	70	104
Tietotekniikka	19	44
Liikunta, tanssi ja terveys	500	577
Taiteen perusopetus	500	600
Historia, yhteiskunta, psykologia	0	0
Muut	0	0
Yhteensä	1 818	1 731

Muu opetustoimi	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Wellamo-opisto, opetustunteja	1778	1818	1731
Musiikki, oppilaita Lahden konservatoriossa	3	3	3

Kasvatus ja opetus	TP 2019	TA 2020	TA muut.	TA yht	Tot. 2020	TA-Tot. 2020	Tot. %
Tuotot	261 289	295 400	0	295 400	251 698	43 702	85,2
Kulut	-6 433 387	-6 328 620	0	-6 328 620	-6 115 301	-213 319	96,6
Netto	-6 172 098	-6 033 220	0	-6 033 220	-5 863 603	-169 617	97,2

Kirjastotoimi

Kärkölen kirjasto vastasi tavoitteidensa mukaisesti ensisijaisesti kärköläläisten tiedon, itsensä kehittämisen ja virkistymisen tarpeisiin kehittämällä kirjastoa monipuolisena ja kaikkien tavoitettavissa olevana palveluverkostona.

Kärkölä osti kirjastotoimen johdon ja kirjaston aineistokannan käsittelyyn liittyvät palvelut Hollolalta. Kärkölen kirjasto kuului Päijät-Hämeen Lastukirjastoihin.

Kärkölen kirjasto oli mukana seudullisen kirjastoyhteistyön kehittämisessä. Tähän liittyi myös työyhteisön osaaminen, uudistuminen ja koulutus. Palvelujen kustannustehokkuus oli osana talouden ja resurssien hallintaa.

Kirjastotoimi:	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Lainausten määrä	42 516	43 686	35881
Kävijöiden määrä	15 521	16 645	11877
Lainan hinta, euroa	4,65	4,47	5,77
Kirjaston normaali aukioloaika (tuntia/vko)	20	20	20
Vakituisen, kokoaikaisen henkilöstön määrä	1	1	1

Lainausten ja kävijöiden määrä väheni hieman vuoden 2020 aikana edelliseen vuoteen verrattuna. Lainausten ja kävijämäärän laskuun vaikutti Korona-epidemian takia määrätty kuukauden sulkua valmiuslain voimassaoloaikana. Epidemian jatkuessa lainaus- ja kävijämäärät vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna. Senioriohjaajan tukemiin kirjastokäynteihin ei ollut mahdollisuutta maaliskuun jälkeen epidemian takia.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi tuki kunnassa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa, vaali kotiseutuperinnettä ja järjesti kulttuuritapahtumia epidemiarajoitusten mahdollistamissa puitteissa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.

Huovilan puistolla oli edelleen merkittävä asema Kärkölen kulttuuritoimessa ja matkailukohteena. Puistossa kesäkausien aikana järjestettäväksi suunnitellut tapahtumat ja toiminnot toteutuivat Huovila-toimikunnan laatiman suunnitelman mukaisesti. Keskeisenä tapahtumana oli Kärkölä-päivää, joka toteutettiin aiemmista vuosista poiketen elokuun kolmantena sunnuntaina. Opastettua puistokierrospalvelua ei järjestetty. Valon ja musiikin iltaa ei järjestää syyskuussa pahentuneen epidemiatilanteen takia.

Huovilan puistoon myytiin kesän aikana yksittäisiä lippuja 865 kappaletta ja kausikortteja 17 kappaletta.

Nuorisotoimi

Nuorisotyöllä tarkoitetaan sitä työtä, jolla parannetaan nuorten elinoloja ja luodaan edellytyksiä nuorisotoiminnalle. Toiminnan painopiste oli ennaltaehkäisevässä työssä yhteistoiminnassa erityisesti koulutoimen sekä muiden hallintokuntien, viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa. Nuorisotoimen palveluina tuotettiin keskeisesti avointa nuorisotalotoimintaa Järvelän Nuokulla. Nuokulla järjestettiin toimintaa normaaleista ikäryhmistä ja aukioloajoista poiketen lähes koko kesän ajan, koska maaliskokuussa valmiuslain voimassaolo oli estänyt normaalin talotoiminnan.

Nuorisotyön toimijat jalkautuvat nuorten pariin, nuorten suosimille paikoille mm. koulunpäättäjäisten yhteydessä ja halloweenina sekä useampana yksittäisenä iltana kevään 2020 koronaepidemian aikana. Nuorisotyötä jalkautettiin enenevässä määrin myös koulun arkeen.

Nuorisotyö vahvisti myös nuorten osallisuutta erityisesti heitä itseään koskevassa päätöksenteossa. Kärkölässä nuorisovaltuusto on toiminut vuodesta 2005 lähtien. Nuorisovaltuutetuilla on viisi paikkaa läsnäolo- ja puheoikeuksin kunnanvaltuuston kokouksissa. Nuorisovaltuusto järjestää nuorille toimintaa itsenäisesti ja on mukana nuorisotoimen ja muiden yhteistyötahojen kanssa monissa tapahtumissa, mutta koronarajoitusten vuoksi myös nämä peruuntuivat tältä vuodelta.

Etsivän nuorisotyön avulla pyrittiin tavoittamaan syrjäytymisuhan alaiset nuoret ja auttamaan heidät sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistettiin heidän kasvuaan, itsenäistymistään. Osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämäntilanteensa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivän nuorisotyön ensisijaisena kohderyhmänä ovat 15 - 29-vuotiaat ilman työ- tai opiskelupaikkaa olevat kärköläläiset nuoret sekä nuoret, joilla on haasteita arjenhallinnassa ja arkisten asioiden hoitamisessa ja, jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut.

Koronaepidemian vaikutukset näkyivät myös etsivässä nuorisotyössä mm. työn siirtymisenä väliaikaisesti osittain etänä tehtäviin ohjauksiin. Huomion arvoista, että lähes 50 % vuonna 2020 tavoitetuista nuorista hakeutui etsivän nuorisotyön asiakkaaksi oma-aloitteisesti tai läheisen ohjauksesta.

Nuorisotoimi:	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)	1 226	1 151	1 092
Ohjatussa toiminnassa kirjattujen käyntien määrä	4 717	4 474	4 661
Suunnitelmallisesti kohdattujen nuorten lkm	721	1019	1306
Menot (brutto) € / 0-28 vuotias	114,95	126,60	140,15
Nuokun aukioloaika (tuntia / vko)	21	21	21
Vakituisen, kokoaikaisen henkilöstön määrä	2	2	2
Etsivä nuorisotyö, HTV	1	1	1,16
Valtionavustus etsivään nuorisotyöhön	27 000	27 500	45 000
Kunnassa asuvat 15-29 -vuotiaat	583	542	535
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret	65	65	56
NEET-nuorten määrä % ikäluokasta (arvio)	6,6-11,0	7,4-12,3	
Tavoitetut nuoret % ikäluokasta	11,1	11,9	10,5
Uudet asiakkuudet	32	46	42
Eteenpäin ohjattuja nuoria	59	61	48
Asiakkuudessa nuoria 31.12.	28	23	23

Liikuntatoimi

Liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä kansalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kolmannen sektorin toimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Seurojen tehtävänä on lähinnä lasten ja nuorten liikunnan sekä aikuisten kuntoliikunnan ja kilpaurheilun järjestäminen. Kunnan tehtävä on vastata terveyslukunnasta.

Aikuisliikuntahankkeeseen liittyen järjestettiin liikuntaneuvontaa, johon henkilöt ohjautuivat pääsääntöisesti omatoimisesti. Asiakkaita oli vuoden aikana yhteensä 50.

Korona-epidemia vaikutti merkittävästi asiakasmääriin, kun osaa toiminnoista ei voitu lainkaan järjestää. Esimerkiksi fysioterapian kuntosaliryhmiä sekä senioreille suunnattuja harrastustoimintoja ei voitu järjestää epidemia alettua. Sen sijaan pyrittiin tarjoamaan netin välityksellä muun muassa erilaisia liikuntavideoita. Matalankynnyksen liikuntaryhmien osalta tarjottavina olivat: kuntojumppa, lajimix, perheliikunta, vesijumppa, kehonhuolto ja tuolijumppa. Lisäksi tehtiin koulu- ja päiväkotiyhteistyötä järjestämällä päiväkotikäisille jumppaa ja koululaisille voimistelukoulua sekä uimaopetusta 0-2- luokkalaisille.

Vuoden aikana järjestettiin erilaisia tapahtumia ja tempauksia mm. yleisurheilukoulu lapsille ja juoksukoulu aikuisille. Kuntalaisille järjestettiin liikuntahaasteita vuoden aikana kolme sekä lisäksi postilaatikkopyöräily koko kesän ajaksi. Työhyvinvoinnin kehittämiseksi toteutettiin kunnanviraston työntekijöille liikuntatellit keväällä ja syksyllä. Lisäksi järjestettiin syksystä alkaen taukojumppaa työajalla kerran viikossa.

Uimahallissa oli vuoden aikana yhteensä 16 215 käyntikertaa, joista koululaisten käyntikertoja 3 640 ja vesiliikuntaryhmäläisten 1 118.

	TP 2019	TA 2020	TA muut.	TA yht	Tot. 2020	TA-Tot. 2020	Tot. %
Vapaa-aikatoimi							
Tuotot	107 967	100 700	0	100 700	81 878	18 822	81,3
Kulut	-1 051 645	-1 077 060	0	-1 077 060	-1 067 102	-9 958	99,1
Netto	-943 678	-976 360	0	-976 360	-985 224	8 864	100,9
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta yhteensä						TA-Tot. 2020	Tot. %
Tuotot	369 255	396 100	0	396 100	336 958	59 142	85,1
Kulut	-7 657 245	-7 684 510	0	-7 684 510	-7 469 139	-215 371	97,2
Netto	-7 287 990	-7 288 410	0	-7 288 410	-7 132 181	-156 229	97,9